

แถลงการณ์ คณะนิติราษฎร์ อำนาจและควมรับผิดชอบของคณะกรรมการการเลือกตั้ง กรณีกำหนดวันลงคะแนนใหม่ไปเป็นเดือนเมษายน

ตามที่นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ได้แถลงข่าวโดยอ้างว่าคณะกรรมการการเลือกตั้ง (กกต.) ได้มีมติเมื่อ วันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ กำหนดจัดวันลงคะแนนใหม่ทดแทนการลงคะแนนเลือกตั้งที่มีการประกาศงดการลงคะแนนไป โดยกรณีการลงคะแนนเลือกตั้งล่วงหน้าในวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๗ ให้ลงคะแนนใหม่ในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๗ และกรณีการลงคะแนนเลือกตั้งในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ ให้ลงคะแนนใหม่ในวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๗ ส่วนกรณีการลงคะแนนเลือกตั้งใน ๒๘ เขตเลือกตั้งที่ กกต. ไม่สามารถจัดการรับสมัครได้นั้น กกต. ยังไม่ได้พิจารณากำหนดวันลงคะแนน เพราะต้องรอความเห็นจากคณะรัฐมนตรีก่อนว่าจะยินยอมตราพระราชกฤษฎีกาประกาศรับสมัครใน ๒๘ เขตตามข้อเสนอของ กกต. หรือไม่

คณะนิติราษฎร์มีความเห็นต่อมติของ กกต. ดังนี้

๑.) กกต. มีมติกำหนดวันลงคะแนนในวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๗ และวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๗ โดยให้เหตุผลว่า “หากให้มีการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ส.ส.ปนวกเข้าไปด้วยกันกับการลงคะแนนการเลือกตั้ง ส.ว. จะทำให้เกิดการคัดค้านรุนแรง และประชาชนอาจเกิดความสับสน ที่ประชุมจึงขอให้มีการลงคะแนนเลือกตั้ง ส.ส. หลังการเลือกตั้ง ส.ว. แล้วในวันที่ ๓๐ มีนาคม ซึ่งไม่เกินกำหนด ๑๘๐ วัน” และคาดการณ์ว่า “ในช่วงดังกล่าวสถานการณ์ความขัดแย้งน่าจะคลี่คลายลง”

เหตุผลที่ กกต. ให้นั้นเป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าไปเองว่าจะเกิดเหตุการณ์วุ่นวาย และในกรณีที่เกิดเหตุการณ์ขัดขวางการเลือกตั้ง ไม่ว่าจะ ณ เวลานั้น หรือในวันที่ ๒๐ และ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๗ กกต. ก็มีหน้าที่เข้าจัดการไม่ว่าด้วยวิธีการใดก็ตามภายในกรอบของกฎหมายเพื่อให้การออกเสียงลงคะแนนสำเร็จลุล่วงไปได้ แต่ตามข้อเท็จจริงไม่ปรากฏว่า กกต. ได้พยายามใช้อำนาจตามกฎหมายที่ตนมีอย่างเต็มที่เพื่อป้องกันและแก้ไขสถานการณ์ความวุ่นวายแต่อย่างใด กกต. จึงไม่อาจหิบบกความขัดแย้งทางการเมืองหรือความซุลมุนวุ่นวายที่กลุ่มการเมืองใดก่อขึ้น เพื่อนำมาใช้อ้างเพื่อละเว้นการปฏิบัติหน้าที่หรือปฏิบัติหน้าที่ล่าช้าเพื่อหวังเหนี่ยวการเกิดขึ้นของสภาผู้แทนราษฎรตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ เพราะมิฉะนั้น

เมื่อไรก็ตามที่มีเหตุการณ์ความวุ่นวาย หรือการชุมนุมที่ต้องการขัดขวางการเลือกตั้ง กกต. ก็จะใช้เป็นเหตุอ้างเพื่อไม่จัดการเลือกตั้งให้สมบูรณ์ได้เสมอ

๒.) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๑๒๗ บัญญัติว่า “ภายในสามสิบวันนับแต่วันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ให้มีการเรียกประชุมรัฐสภาเพื่อให้สมาชิกได้มาประชุมเป็นครั้งแรก ” ระยะเวลาดังกล่าวเป็นระยะเวลาเร่งรัดให้บรรดาองค์กรที่เกี่ยวข้องต้องจัดให้ได้มาซึ่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเรียกประชุมรัฐสภาครั้งแรก กรณีที่ กกต. กำหนดวันลงคะแนนใหม่ไปไกลถึงวันที่ ๒๐ และ ๒๗ เมษายน ๒๕๕๗ โดยปราศจากเหตุผลอันสมควร จึงเป็นการกำหนดวันลงคะแนนใหม่ให้ทอดยาวออกไป จนไม่อาจมีสภาผู้แทนราษฎรชุดใหม่ได้ กรณีดังกล่าว จึงเป็นการใช้ดุลพินิจที่มีปัญหาความชอบด้วยกฎหมาย อันอาจเข้าข่ายเป็นความผิดตามมาตรา ๒๐ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.๒๕๕๐ และมาตรา ๑๕๗ ประมวลกฎหมายอาญา

๓.) กรณี ๒๘ เขตเลือกตั้งที่มีปัญหารับสมัครเลือกตั้งไม่สำเร็จนั้น กกต. ได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีตราพระราชกฤษฎีกาประกาศรับสมัครเลือกตั้งใหม่ใน ๒๘ เขตเลือกตั้ง ข้อเสนอเช่นนี้เป็นข้อเสนอที่ไม่มีบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญรองรับ เนื่องจาก ขณะนี้พระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.๒๕๕๖ ยังมีผลใช้บังคับอยู่ การเสนอให้ตราพระราชกฤษฎีกาประกาศรับสมัครเลือกตั้งใหม่ มีผลให้เกิดพระราชกฤษฎีกาสองฉบับทับซ้อนกัน และส่งผลให้อาจเกิดการตีความว่าการกำหนดวันเลือกตั้งไม่เป็นวันเดียวกันทั่วราชอาณาจักรได้ ซึ่งขัดกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๘ วรรคสอง นอกจากนี้ หากพิจารณาสาเหตุที่การสมัครรับเลือกตั้งใน ๒๘ เขตเลือกตั้งไม่อาจเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์นั้น ก็เป็นความบกพร่องของ กกต. ที่ไม่ขยายระยะเวลาการรับสมัครออกไปตั้งแต่แรก การเสนอให้คณะรัฐมนตรีตราพระราชกฤษฎีกาดังกล่าว จึงอาจมองได้ว่า กกต. กำลังผลัดความรับผิดชอบ เพื่อหลบเลี่ยงการกระทำอันบกพร่องของตน

๔.) ข้อเสนอของ กกต. เกี่ยวกับการกำหนดวันลงคะแนนเลือกตั้งใหม่ และข้อเสนอของนักวิชาการ หรือผู้ตั้งตนเป็น “คนกลาง” ทั้งหลาย ต้องคำนึงและให้ความสำคัญแก่ประชาชน ๒๐ ล้านคนที่ออกมาใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้งในวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ และรอคอยการเกิดขึ้นของสภาผู้แทนราษฎรอยู่ ยิ่งไปกว่านั้น เพื่อให้การปฏิบัติการกิจของรัฐดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ ย่อมเป็นความจำเป็นอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ที่จะต้องให้มีสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ที่มีที่มาจากสภาผู้แทนราษฎร

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมด คณะนิติราษฎร์เสนอให้ กกต. พิจารณาใช้ดุลพินิจกำหนดวันลงคะแนนใหม่โดยเร็วที่สุด การกำหนดวันลงคะแนนใหม่ที่ล่าช้าและปราศจากเหตุผลอันสมควร ย่อมทำให้ กกต. มีความผิดอาญา โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้เสียหายที่จะริเริ่มร้องทุกข์หรือกล่าวโทษได้

คณะนิติราษฎร์ : นิติศาสตร์เพื่อราษฎร

๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗